

O scenă de reclamă americană

de Iaroslav Hașec

Pe una dintre cele mai vii străzi ale unui oraș american, al cărui nume nu importă, se întâlnesc într-o seară, în mijlocul celei mai mari aglomerații, doi oameni de o înfățișare foarte simpatice. Când ajunseră aproape de tot unul de altul, distanța între ei fiind abia de o palmă, domnul cu cilindrul gris zise către celălalt, care avea o pălărie moale pe cap:

— „Scusați-mă, n'am avut prilejul să vorbesc cu dv.?”

— „Nu-mi aduc aminte să vă cunosc”, răspunse domnul cu pălăria moale.

— „Interesant”, zise celălalt cu vocea mai ridicată, ca să fie bine auzit de trecători. „Susțineți deci că nu m'ați văzut niciodată.”

— „Niciodată”, zise celălalt, foarte mirat.

— „Îmi dați voie o întrebare”, spuse omul cu cilindrul gris. „Vă întreb: pentru ce m'ați fixat așa când m'ați văzut?”

În cursul acestui dialog se adunaseră mai mulți oameni în jurul lor.

— „D-nii aceștia pot fi martori că nu v'am fixat”, zise d-l cu pălăria moale.

— „M'ați fixat, domnule”, zise cel d'întăiu cu o voce foarte iritată. „Dacă ați fi un gentleman, mi-ați răspunde pentru ce m'ați fixat?”

— „Nu vă cunosc”, răspunse al doilea, „și întrebarea dv. e cam îndrăzneță și...”

— „Vorbiți, vă rog, până la sfârșit. Ce înseamnă acest și...?”

— „Refus a-ți răspunde”, zise al doilea liniștit și uitându-se spre oamenii din jurul lor, cari ascultau cu un mare interes acest schimb de cuvinte. „Domnii vor admite că n'am jignit pe nimeni.”

— „Dar ai vrut să jignești! Așa e, domnilor?”, întrebă cel d'întăiu.

— „Refus a-ți răspunde și la această întrebare”, zise al doilea domn, „de oare ce...”

— „Ce înseamnă acest *de oare ce..?*, îi ieă cel d'întăiu înainte cu vorba. — „Voiăți să spuneți că nu vă puneți la ceartă cu mine?“.

— „Aceasta n'am spus-o“, zise d-l cu pălăria moale. — „Dar..?“.

— „Ce vreți să spuneți cu acest *dar..?*“

— „Nimic, domnule!“

— „Cuvântul *domnule* l-ați pronunțat cu un oarecare înțeles“.

— „A fost fără de știrea mea.“

— „Vă rog nu mă mai plictisiți cu prezența dv.“, zise cel d'întăiu foarte enervat.

— „Eu pot sta unde vreau, de și...“

— „Cu cuvântul *de și...* ați căutat să mă insultați“, zise omul cu cilindrul gris.

Numărul curioșilor din jurul lor crescuse din ce în ce.

— „Dumneata și insulti?“, răspunse liniștit cel d'întăiu domn.

— „Nu, de oare ce văd...“

— „Ce vreți să spuneți cu frasa aceasta?“

— „Nimic, căci...“

— „Ce înseamnă acest *căci...*?“

— „Cu acest căci voiam să spun — zise al doilea foarte liniștit — că ești un măgar“.

— „Trage-i un pumn în gură“, strigă cineva din cercul spectatorilor, „împușcă-l, domnule“.

Domnul cu cilindrul gris, după aceste încurajări, își puse pălăria jos și își suflecă mâneca.

— „Asta o vei regreta dumneata, domnule“, ziese el.

— „De, să vedem, zise al doilea, „repet încă odată că ești un măgar“.

— „Bine!“, țipă cel d'întăiu. — „Să știi că am să te las fără de măsele“.

— „Încearcă“, zise al doilea.

— „Am să-ți arăt“, zise cel d'întăiu și dă cu furie în fața domnului cu pălăria moale, așa că acela cade la pământ. Un mare zgomot se ridică din mijlocul spectatorilor și toți căutau să-l reție pe omul ce se aruncase cu atâta furie asupra celui-lalt. Dar cel căzut la pământ se ridicase acum și sta în fața adversarului său, zicând:

— „Doamnelor și domnilor, priviți dantura mea : nu-mi lipsește niciun dinte“. Își arată celor adunați în jurul lor dinții albi și sănătoși.

— „Domnii miei! Ascultați și luați sama! Dinții miei sânt falși. Firma Martens & Co. face cei mai buni dinți artificiali, înlocuind perfect dinții naturali!“

După aceasta se luară la braț spunând: „Vă recomandăm firma Martens & Co., cea mai bună pentru repararea dinților“. Aprinzând câte o țigară, se depărtară liniștiți.

*

Până aicea cei doi angajați ai firmei Martens & Co. au fost buni prieteni. După scena aceasta însă au intrat într'un restaurant, pentru a lua un aperitiv și, dintr'o chestie mică de bani, s'au certat.

— „William“ zice al doilea, „aici sânt trei dolari“.

— „Mai trebuie să-mi dai doi, John“, zice William, „tu știi doar că Martens & Co. ni plătește cinci dolari pe zi“.

— „Așa e“, zice John, „dar tu îmi datorești de ieri doi dolari“.

— „Nu știu de nicio datorie“, spune William.

— „William“, zice John, nervos, „nu mai ști că ieri, înainte de a te îmbăta, te-ai împrumutat cu doi dolari?“

— „Eu nu m'am îmbătat“, se apără William, „tu erai beat“.

— „Bine“, zice John, „tu ai fost treaz și nu te-ai împrumutat, ci pur și simplu i-ai luat“.

— „Perfect, dar eu mi-am luat numai banii miei, John, de oare ce tu alaltăieri mi-ai scos o țigaretă din buzunar, ceia ce costă doi dolari“.

— „Domnule William, ești un mincinos!“

— „Domnule John, ești un hoț!“

— „Bețivule!“

— „Negrule!“

În restaurant se aude un zgomot ciudat, care a fost astfel explicat de domnul William: „Domnule John, pentru această palmă ne vom răfui noi“.

Angajații firmei Martens & Co. se despărțiră așa dar supărați.

— „Domnilor“, zise domnul Martens & Co. în ziua următoare, când prietenii de odinioară au apărut în biroul firmei, „asociatul nostru, domnul Warren, a fost încântat, ba chiar fermecat de scena pe care ați aranjat-o așa de strălucit ieri seară pe Fifth Avenue. Ați jucat foarte natural; primiți recunoașterea noastră. Azi veți juca scena de reclamă la ora șapte pe Sixth Avenue. Jucați-o cât se poate de natural. Eu am vorbit cu presidentul de poliție, care mi-a promis că nu vă va turbura, de oare ce afacerea e cam contra legilor.“

D. William, punându-și cilindrul gris pe cap, se depărtează zicând: „Vă asigur domnule Martens, că din partea mea am să joc cât se poate de natural“.

Și așa s'a întâmplat ca d-l William cu cilindrul gris și d. John cu pălăria moale se întâlniră seara la ora șapte în Sixth Avenue. D-l Warren, tovarășul d-lui Martens, a fost și mai încântat de jocul extraordinar de natural, mai ales al lui William.

Scena se desfășură cât se poate de natural.

— „Vroiați să spuneți că nu stați la ceartă cu mine“, zice William către John, agățându-se de frasa acum cunoscută de noi: „Refus a răspunde la întrebarea aceasta, de oare ce...“

— „Ce înseamnă acest *de oare ce...*?“

— „Nimic, domnule“.

— „Cuvântul *domnule* l-ați spus cu oarecare înțeles“.

— „A fost fără de știrea mea.“

— „Vă rog nu mă mai plictisiți cu prezența dv.“

— „Eu pot sta unde vreau, de și...“

— „Cu vorba *de și...* ați căutat să mă insultați“.

— „Să te insult pe dumneata? Nu de oare ce văd...“

— „Ce vrei să spui cu frasa aceasta?“

— „Nimic, de oare ce...“

— „Minunat“, își zicea d. Warren, asociatul firmei Martens & Co., care era în ceata spectatorilor.

— „Cu acest *de oare ce...* voiam să spun — zice John — că ești un măgar!“

„Admirabil“, se gândia d. Warren și de data aceasta, văzând pe William suflecându-și cu atâta furie mâneca.

— „Aceasta o vei regreta-o“, zise William.

— „Să vedem“, răspunde John, „repet că ești un măgar.“

— „Bine“, zise William și se aruncă asupra lui John, îl trăn-tește la pământ și dă în el țipând: „Aceasta-i răsplata pentru palma de ieri, hoțule!“.

— „Ajutor!“, strigă d. Warren, adresându-se gardistului, care privia și el scena: — „Te rog, desparte-i“.

— „E vorba numai de o scenă de reclamă“, zice gardistul, „domnii o joacă foarte natural“.

*

Cu o zi în urmă a apărut în ziar următoarea știre: „Direc-ția poliției interzice strict pentru viitor aranjarea scenelor de

reclame, de oare ce la o asemenea scenă din trecut s'a întâmplat că domnul John, angajatul firmei Martens & Co., a fost greu rănit din partea d-lui William tot de la sus numita firmă, sfărâmându-i complect dantura artificială a d-lui John*.

Traducere din nemțește de E. Belsser

CÂNTAREA NOASTRĂ...

Dușmanilor noștri.

*De mult ne știu pe aceste plaiuri
Din neam cinstit coborțitori,
Cum înseși spun de-atâtea ori
Trecutele străine graiuri.
In zile bune și 'n nevoi
Ne străduiam a înțelege
Ce-au zis părinții că e lege,
Ca să trăim și noi !*

*Și drag demult ni-era ogorul
Bogat în holde aurii :
El tată nouă și noi fii.
Așa-l iubiam noi, tot poporul,
Căci viețuiam cu toți din el
Și 'n el ni pregățiam mormântul
Și-i sărutam cu drag pământul,
Căci nu puteam altfel.*

*Iar codrii noștri mari și falnici
Ni dăruiau un adăpost
De răsfiram al vieții rost,
Când năvăliau dușmani prădalnici.
Eram atunci un neam pribeag :
De sus priviam cu dor spre țară ;
Dar n'aveam glasuri de ocară,
Căci codrul ni-era drag,*

*Străbunii, demni de pomenire,
Moșia lor ni-au hărăzit
Și răspicat ne au sfătuit
Să fim stăpâni pe moștenire.
De ni venia ușor sau greu,
Ni-am apărat pământul țerii
Din fața prăzii și-a 'ncălcării,
Căci l-am iubit mereu.*

*Și nu eram popor năsilnic
Cu veșnic încrunțate frunți,*